

ISSN 2524-0986

iScienceTM

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ЖУРНАЛ

Выпуск 3(47)
Часть 2

Переяслав-Хмельницкий
2019

**АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ**

ВЫПУСК 3(47)
Часть 2

Март 2019 г.

ЖУРНАЛ

Выходит – 12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Кокур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, профессор (Украина)
Доброскок И.И.	д-р пед. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смырнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинцянь	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Тихон А.С.	д-р мед. наук, доцент (Молдова)
Горашенко А.Ю.	д-р пед. наук, доцент (Молдова)
Алиева-Кенгерли Г.Т.	д-р филол. наук, профессор (Азербайджан)
Айдосов А.А.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Лозова Т.М.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Сидоренко О.В.	д-р техн. наук, профессор (Украина)
Егизарян А.К.	д-р пед. наук, профессор (Армения)
Алиев З.Г.	д-р аграрных наук, профессор, академик (Азербайджан)
Партоев К.	д-р с.-х. наук, профессор (Таджикистан)
Цибулько Л.Г.	д-р пед. наук, доцент, профессор (Украина)
Баймухамедов М.Ф.	д-р техн. наук, профессор (Казахстан)
Мусабаева М.Н.	д-р геогр. наук, профессор (Казахстан)
Хеладзе Н.Д.	канд. хим. наук (Грузия)
Таласпаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук, доцент (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)
Цибулько Г.Я.	канд. пед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире // Журнал - Переяслав-Хмельницкий, 2019. - Вып. 3(47), ч. 2 – 121 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերէն

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Бекаев Евгений Анатольевич, Пятов Евгений Александрович, Камзе Анар Рашидовна, Мируха Екатерина Руслановна (Кокшетау, Казахстан) ИЗУЧЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ С ПОНИЖЕННЫМ СОДЕРЖАНИЕМ ДЕЙТЕРИЯ НА КАЧЕСТВО ЖИЗНИ СТУДЕНТОВ.....	6
Джолдасбаева Нуржамал Мажитовна (Алматы, Казахстан) ФАУНИСТИЧЕСКИЙ ОБЗОР ТРИХОФАУНЫ КАЗАХСТАНА.....	12
Пятов Евгений Александрович, Камзе Анар Рашидовна, Бекаев Евгений Анатольевич, Чевычелова Елена Викторовна, Фахратов Мамед Искандерович (Кокшетау, Казахстан) РАЗРАБОТКА СПОРТИВНОГО ИЗОТОНИЧЕСКОГО НАПИТКА ДЛЯ ВЕЛОСИПЕДИСТОВ НА ОСНОВЕ ПРИРОДНЫХ МИНЕРАЛЬНЫХ ВОД	16
Бекаев Евгений Анатольевич, Пятов Евгений Александрович, Камзе Анар Рашидовна, Готфрид Кристина Александровна (Кокшетау, Казахстан) ОЦЕНКА ЗДОРОВЬЯ ЧЕЛОВЕКА МЕТОДОМ ГАЗОРАЗРЯДНОЙ ВИЗУАЛИЗАЦИИ ПРИ ПОТРЕБЛЕНИИ ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ, АКТИВИРОВАННОЙ КРАСНЫМ СВЕТОМ.....	20

СЕКЦИЯ: ЭКОЛОГИЯ

Костенко Юлія Миколаївна (Мелітополь, Україна) ЗАБРУДНЕННЯ ЕКОСИСТЕМИ М. ПОЛОГИ.....	26
Репін Микола Володимирович (Київ, Україна) МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ МАСИ НЕБЕЗПЕЧНОЇ РЕЧОВИНИ (ПРИРОДНОГО ГАЗУ), ЩО МІСТИТЬСЯ В ТРУБОПРОВІДІ ПІДПРИЄМСТВА.....	29
Хаданович Альбина Викторовна, Сивая Яна Александровна (Гомель, Беларусь) СОДЕРЖАНИЕ НИТРАТ-ИОНОВ В ОВОЩНЫХ КУЛЬТУРАХ СЕМЕЙСТВ КРЕСТОЦВЕТНЫЕ И ПАСЛЕНОВЫЕ.....	34

СЕКЦИЯ: МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ

Зейналов Магомед Асад оглы (Евлах, Азербайджан) ЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЯ В ОНКОЛОГИИ.....	39
Маль Галина Сергеевна, Ястребов Виталий Сергеевич, Миронова Диана Юрьевна (Курск, Россия) К ВОПРОСУ О СЛОЖНОСТИ ЛЕЧЕНИЯ БОЛЬНЫХ ИБС В УСЛОВИЯХ ТРИГГЕРНОЙ АКТИВНОСТИ.....	52
Смағұл Ардақ Жаннарқызы, Қожанова Қалданай Қаржауовна (Алматы, Казахстан) ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ КОСМЕТИЧЕСКОГО КРЕМА.....	55
Таласпаева Айсулу Ербулатовна (Караганда, Республика Казахстан) ВЛИЯНИЕ ДЕПРЕССИИ НА КАЧЕСТВО ЖИЗНИ ПАЦИЕНТОВ С ХРОНИЧЕСКОЙ ОБСТРУКТИВНОЙ БОЛЕЗНЬЮ ЛЕГКИХ И АРТЕРИАЛЬНОЙ ГИПЕРТЕНЗИЕЙ.....	59

Тарджибаева Сауле Кенесбековна, Фазыл Мадина Бетболатқызы (Астана, Казахстан), Бекаев Евгений Анатольевич, Пятов Евгений Александрович, (Кокшетау, Казахстан) ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА КАЧЕСТВА ПИТЬЕВОЙ ВОДЫ, ИСПОЛЪЗУЕМОЙ В ДОМОВЛАДЕНИЯХ ЕСИЛЬСКОГО РАЙОНА ГОРОДА АСТАНА.....	65
--	----

СЕКЦИЯ: НАУКИ О ЗЕМЛЕ

Опашко Ганна Іванівна (Мелітополь, Україна) РОСЛИННИЦТВО УКРАЇНИ.....	71
Опашко Ганна Іванівна (Мелітополь, Україна) ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	73
Підлозний Ілля Володимирович (Мелітополь, Україна), Патенко Валентина Олексіївна (Пришиб, Україна) ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ МИХАЙЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	75
Сугоняк Яна Василівна (Мелітополь, Україна) ВЛИЯНИЕ АЗОВСКОГО МЕСТОРОЖДЕНИЯ ЦИРКОНИЙ-РЕДКОЗЕМЕЛЬНЫХ РУД НА ГЕОЭКОЛОГИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ НИКОЛЬСКОГО РАЙОНА ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ.....	80
Балабатько Наталя Валеріївна, Непша Олександр Вікторович (Мелітополь, Україна) РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ РІВНЯ АНТРОПОГЕННІЙ ТРАНСФОРМАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ В МЕЖАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	83
Білик Іван Іванович, Тамбовцев Геннадій Вілійович, Непша Олександр Вікторович (Мелітополь, Україна) ПРИРОДНІ РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ ПІВНІЧНОГО УЗБЕРЕЖЖЯ АЗОВСЬКОГО МОРЯ В МЕЖАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	89
Панченко Антон Юрійович, Тамбовцев Геннадій Вілійович, Непша Олександр Вікторович (Мелітополь, Україна) ОСОБЛИВОСТІ ГЕОЛОГО-ГЕОМОРФОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ ПРИАЗОВСЬКОЇ НИЗОВИНИ ТА ПРИАЗОВСЬКОЇ ВИСОЧИНИ.....	95
Тарасюк Андрій Віталійович, Тамбовцев Геннадій Вілійович, Непша Олександр Вікторович (Мелітополь, Україна) ОБОРОТНЕ ВОДОСПОЖИВАННЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ РАЦІОНАЛЬНЕ ВОДОКОРИСТУВАННЯ.....	101

СЕКЦИЯ: ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Елтай Ақерке Талғатқызы (Астана, Қазақстан) ҮЛКЕН СТОКС ЖЫЛЖУЫ БАР БЕНЗОТИАЗОЛ МОЛЕКУЛАСЫНЫҢ ЭЛЕКТРОНДЫҚ СПЕКТРЛЕРІН ЕСЕПТЕУ.....	107
Рамазанова Жулдыз Байгазыевна (Астана, Казахстан) AB INITIO РАСЧЕТ ЭЛЕКТРОННЫХ СПЕКТРОВ ПРОИЗВОДНЫХ НАФТАЛАЗИНА.....	111

УДК 504.61:338.3 (477.64)

Тарасюк Андрій Віталійович, Тамбовцев Геннадій Вілійович,
Непша Олександр Вікторович
Мелітопольський державний педагогічний університет
ім. Б. Хмельницького
(Мелітополь, Україна)

ОБОРОТНЕ ВОДОСПОЖИВАННЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ РАЦІОНАЛЬНЕ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Аннотація. Природные ресурсы – это важнейшие компоненты окружающей природной среды, используемые для удовлетворения материальных и культурных потребностей человека. Рациональное использование природных ресурсов – это одна из главных проблем современного общества. Рациональное природопользование должно обеспечить полноценное существование и развитие современного общества, при условии сохранения высокого качества среды обитания человека. Этого можно достичь благодаря экономической эксплуатации природных условий и ресурсов при эффективном режиме их воспроизведения с учетом перспективных интересов развития хозяйства и сохранения здоровья людей.

Ключевые слова: рациональное природопользование, водопотребление, природные ресурсы, промышленность, земельные ресурсы.

Tarasyuk Andrey, Tambovtsev Gennady, Nepsha Oleksandr
Melitopol State Pedagogical University named after B. Khmelnytsky
(Melitopol, Ukraine)

RECYCLABLE WATER CONSUMPTION IN ZAPOROZHYE REGION AS AN ELEMENT OF RATIONAL WATER USE

Abstraction. Natural resources – these are the most important components of the environment, which are used to meet the material and cultural needs of man. The rational use of natural resources is one of the main problems of modern society. Rational use of nature should ensure the full existence and development of modern society, provided that the high quality of the human habitat is preserved. This can be achieved thanks to the economic exploitation of natural conditions and resources under the most effective mode of their reproduction, taking into account the perspective interests of the development of the economy and the preservation of human health.

Key words: rational nature management, water consumption, natural resources, industry, land resources.

Надзвичайно важливим завданням концепції сталого розвитку в Україні є перехід до раціонального природокористування [1, с. 238; 2, с. 177]. Воно передбачає активне впровадження низки заходів у різних галузях життєдіяльності суспільства – промисловості, сільському господарстві,

будівництві, транспорті, житлово-комунальному господарстві, сфері обслуговування і відпочинку населення. Ці заходи можуть мати різний характер: технічний (вдосконалення існуючих і розробка нових технологічних процесів) [3, с. 159], економічний (встановлення плати за спожиті ресурси, економічних санкцій за заподіяння шкоди навколишньому середовищу), юридичний (розробка і прийняття національного природоохоронного законодавства, приєднання до міжнародних угод), освітньо-виховний (формування екологічної культури населення) [4, с. 143], громадський (контроль за екологічною ситуацією з боку громадськості) [5, 6].

Заходи щодо раціонального природокористування та охорони природи здійснюються за трьома основними взаємозв'язаними напрямками:

1. Економна експлуатація природних ресурсів (або ресурсозбереження). Передбачає зменшення затрат сировини, палива, енергії для виробництва різних видів продукції. Для цього необхідно впроваджувати ресурсо- та енергозберігаючу техніку і технології у промисловості, сільському господарстві, на транспорті та в інших галузях господарства [7, с. 11]. У наш час в Україні на виробництво одиниці продукції витрачається у кілька разів більше сировини та енергії, ніж у розвинутих країнах Західної Європи.

2. Зменшення і очищення викидів у довкілля та знешкодження відходів. Охорона й відтворення природних умов і ресурсів. Цей напрям передбачає заходи щодо збереження і примноження біологічного розмаїття, охорони джерел і малих річок, збереження ґрунтів і відновлення їх родючості, лісовідновлення, охорони ландшафтів, тощо [8, с. 119; 9, с. 38; 10, с. 202].

3. Дедалі більш актуальною в Україні є рекультивация – комплекс робіт, спрямованих на відновлення порушених земель. Завдяки цьому на місці колишніх кар'єрів, відвалів чи смітників можна знову побачити природні ландшафти, сільськогосподарські угіддя або ж місця для відпочинку людей [5].

Відповідно до геолого-тектонічної будови, на території Запорізької області виділяються гідрогеологічні басейни – Причорноморський артезіанський басейн і Український басейн тріщинних вод [11, 12; 13, с. 59].

Скидання недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти у 2017 році в Запорізькій області здійснювали 22 водокористувача. Перелік основних забруднювачів водних об'єктів наведено у таблиці 1. Обсяг скиду забруднених (недостатньо очищених) зворотних вод наведених у таблиці підприємств складає 63,234 млн. м³, що складає 99,1 % від загального обсягу скиду недостатньо очищених зворотних вод по області [14].

Скидання нормативно чистих без очищення зворотних вод у водні об'єкти здійснюють 44 водокористувача, з них ВП «Запорізька ТЕС» ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго» та ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом»³ відведено до Каховського водосховища 559,8 млн. м³ та 261,6 млн. м³ відповідно, що складає 96,9 % від загального скиду зворотних вод за даною категорією [14].

Найбільшими забруднювачами водних об'єктів області, як і в попередні роки, залишаються промислові об'єкти чорної і кольорової металургії та житлово-комунального господарства [15, с. 38].

У 2017 році підприємствами чорної та кольорової металургії скинуто до водних об'єктів 52,342 млн. м³ забруднених зворотних вод, що на 2,525 млн. м³ менше, ніж у 2016, підприємствами житлово-комунального господарства –

11,21 млн. м³ забруднених зворотних вод, що на 3,203 млн. м³ більше, ніж у 2016 році.

За рахунок експлуатації систем оборотного та повторно-последовного водопостачання в Запорізькій області у 2017 році зекономлено 8906,1 млн. м³ води. Економія свіжої води у 2017 році склала 94,27 % (табл.2). Збільшення обсягів використання оборотного та повторно-последовного водопостачання сталося в основному за рахунок наступних підприємств: ВП «ЗапорізькаТЕС», ПАТ «ДТЕК Дніпроенерго», ВП «Запорізька АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом», ПАТ «Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь», ПрАТ «Пологівський олійноекстракційний завод» [14].

Таблиця 1
Перелік основних водокористувачів-забруднювачів у Запорізькій області в 2017 році [14, с.68]

№ з/п	Відомство	Підприємство забруднювач	Водний об'єкт	Об'єм скидання, млн.м ³		
				Разом	НО	НДО
1	2	3	4	5	6	7
1	Мінпромполітики України	ПАТ «Запоріжсталь»	р. Дніпро	61,02	0,000	51,81
2	Мінпромполітики України	ТОВ «Запорізький титано-магнієвий комбінат»	р. Дніпро	1,423	0,000	0,553
3	Мінрегіонбуд України	КП «Бердянськводоканал» Бердянської міської ради	Азовське море	5,702	0,0002	5,702
4	Мінрегіонбуд України	Таврійський ЕЦВВ КП «Облводоканал» ЗОР м. Дніпрорудне	Ставок Балківський	0,806	0,000	0,806
5	Мінрегіонбуд України	Василівський ЕЦВВ КП «Облводоканал» ЗОР м. Василівка	Каховське водосховище	0,224	0,000	0,224
6	Мінрегіонбуд України	КП «Водоканал» Мелітопольської міської ради	р. Молочна	3,684	0,000	3,684
7	Мінрегіонбуд України	ГКП ВКГ «Міськовоканал» м. Пологи	р. Конка	0,471	0,000	0,455
ВСЬОГО				73,330	0,0002	63,234

Високий відсоток використання води в системах оборотного та повторно-последовного водопостачання є показником ефективної роботи в напрямку економії водних ресурсів, а також зниження техногенного навантаження на навколишнє природне середовище [14; 15, с. 39] (табл. 2).

Мінералізовані шахтні води ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» після механічного очищення відводяться в ізолюваний ставок-випаровувач, розташований у верхів'ї Утлюцького лиману Азовського моря. У 2017 році відведено 15,398 млн. м³ [14; 16, с. 147].

За висновками оцінки впливу ставка-випаровувача на навколишнє

середовище, виконаною УкрНДІЕП, «ставок-випаровувач не завдає шкідливої дії на геологічне, водне і повітряне середовище». Залишковий вплив господарської діяльності ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» полягає в тривалому виключенні частини акваторії Утлюкського лиману, зайнятої ставком-випаровувачем, з загальної екосистеми Азовського моря [17, с. 54-57].

Таблиця 2

Динаміка водоспоживання в Запорізькій області (млн.м³ на рік) [14]

Рік	Галузь економіки	Оборотне	Повторно- послідовне	Безповоротне водоспоживання	Економія свіжої води, %
1	2	3	4	5	6
2015	Промисловість	9185,0	525,40	-230,4	94,70
	Сільське господарство.	-	0,331	72,52	-
	Колгосп	9,68	0,014	14,27	39,58
	Разом по області	9196	525,80	-143,4	94,53
2016	Промисловість	7620,0	468,6	-197,0	94,21
	Сільське господарство.	-	0,113	91,82	-
	Колгосп	9,34	0,013	16,12	36,91
	Разом по області	7631	469,2	-89,72	94,01
2017	Промисловість	8396	498,9	-206,8	94,47
	Сільське господарство.	-	0,065	118,3	-
	Колгосп	9,82	0,022	17,08	35,11
	Разом по області	8407	499,1	-71,23	94,27

З метою скорочення відведення у ставок-випаровувач мінералізованих шахтних вод підприємством частково використовуються для приготування суміші для закладки виробленого простору шахти. У 2017 році для цих цілей використано 0,438, млн. м³ мінералізованих шахтних вод. На підприємстві передбачена система роздільної відкачки шахтних вод. Відведення слабомінералізованих шахтних вод (з мінералізацією до 1,5 г/дм³) заплановано здійснювати у р. Велика Білозерка, що сприяє покращенню екологічного стану водного об'єкта [14].

Головною екологічною проблемою водних ресурсів в Запорізькій області залишається забруднення природних водних об'єктів неочищеними і недостатньо очищеними стічними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального комплексу, а також виправних колоній Управління Державної пенітенціарної служби України [18, с. 62].

З метою покращення екологічного стану водних об'єктів в області передбачено реалізацію водоохоронних заходів наступними програмами:

– Регіональною програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро в Запорізькій області на період до 2021 року, затвердженою рішенням Запорізької обласної ради від 28.03.2013 №26;

– Регіональною програмою будівництва, реконструкції, модернізації об'єктів інфраструктури, соціально-культурного та екологічного призначення по Запорізькій області на період до 2020 року, затвердженою рішенням

Запорізької обласної ради від 26.012017 № 56 [14].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Непша А.В. Геоэкологические проблемы использования геологической среды человеком / А.В. Непша, Т.А. Сапун // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених до 95-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (8 грудня 2017 р.). – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2017. – С. 238-240.
2. Иванова В.М. Екологічні проблеми використання геологічного середовища людиною / В.М. Иванова, О.В. Непша // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали регіональної науково-практичної конференції студентів і молодих учених (02 грудня 2016 р. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 177-179.
3. Прохорова Л.А. Геоэкологические проблемы использования подземных вод Запорізької області та шляхи їх вирішення / Л.А. Прохорова, О.В. Непша, Т.В. Зав'ялова // Екологічні дослідження у вищих навчальних закладах: збірка наукових праць. – Херсон: ФОП Вишемирський В.С., 2018. – С. 159-162.
4. Прохорова Л.А. Екологічна освіта та виховання молоді як основа екологічної культури суспільства /Л.А. Прохорова, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Дискурс в умовах мінливості соціокультурного простору: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького. – С. 143-146.
5. Використання й охорона природних умов і ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zno.academia.in.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=2.
6. Моніторинг навколишнього середовища в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edufuture.biz/index.php?title>.
7. Непша О.В. Сільськогосподарське природокористування в басейні річки Молочної / О.В. Непша // Історико-географічний дискурс проблем геосфери: матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. 16 травня 2016 р: зб. наук. праць. – Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – С. 11-14.
8. Стецишин М.М. Господарське використання та охорона річок Північно-Західного Приазов'я / М.М. Стецишин, Т.В. Зав'ялова, О.В. Непша // Інтеграція фундаментальних та прикладних досліджень в географічній, екологічній та хімічній освіті: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (12-13 листопада 2015 р., Умань). – Умань: Видавець «Сочинський», 2015. – С. 119-121.
9. Иванова В.М. Современное состояние качества питьевой воды в населенных пунктах Запорожской области и ее влияние на здоровье населения / В.М. Иванова, А.В. Непша, Т.А. Сапун // Матеріали VIII науково-практичної конференції «Меліорація та водокористування». Зрошення – потужний фактор розвитку садівництва і виноградарства. – Мелітополь: ФОП Ландар С.М., 2018. – С. 38-40.

10. Прохорова Л.А. Якість поверхневих та підземних вод Запорізької області та її вплив на здоров'я населення / Л.А. Прохорова, О.В. Непша, Т.В. Зав'ялова // Збірник статей, тез і доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософія здоров'я – здоровий спосіб життя – здорова нація». – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2018. – С. 202-209.
11. Північно-Західне Приазов'я: геологія, геоморфологія, геолого-геоморфологічні процеси, геоecологічний стан: монографія / Л.М. Даценко, В.В. Молодиченко, О.В. Непша та ін.; відп. ред. Л.М. Даценко. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 308 с.
12. Даценко Л.М. Фізична географія Запорізької області: Хрестоматія / Л.М. Даценко, В.В. Молодиченко, В.П. Воровка та ін. – Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 200 с.
13. Іванова В.М. Гідрогеологічні умови формування ресурсів підземних вод Запорізької області / В.М. Іванова, О.В. Непша // Меліорація та водокористування» - екологічна безпека водних об'єктів, м. Мелітополь, Відділ з благоустрою та екології ММР ЗО. – Мелітополь, 2018. – С. 59-62.
14. Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Запорізькій області у 2017 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zoda.gov.ua>.
15. Кондратенко А.І. Екологічна безпека підземних вод Запорізької області / А.І. Кондратенко, Т.О. Сапун // Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку: збірник тез. – Бердянськ: БДПУ, 2018. –С.38-40.
16. Тамбовцев Г.В. Екологічний вплив на геологічне середовище Запорізької області ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» / Г.В. Тамбовцев, Т.В. Зав'ялова, Т.О. Сапун // Соціальні та екологічні технології: актуальні проблеми теорії і практики: матеріали XI Міжнародної Інтернет-конференції (Мелітополь, 22-24 січня, 2019 року) /за заг. ред. В.І. Лисенка, Н.М. Сурядної. – Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. – С.147-148.
17. Сапун Т.А. Современное состояние донных отложений акватории прудадиспарителя ЗАО ЗЖРК / Т.А. Сапун // Инновационная наука. – № 6. – 2016. –С. 54-56.
18. Прохорова Л.А. Геолого-екологічна оцінка підземних вод у четвертинних відкладах басейну річки Молочної/Л.А. Прохорова, О.В. Непша, Т.В. Зав'ялова// Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. Зб. наук. праць. – Херсон: ПП Вишемирський, 2017. – С. 62-66.